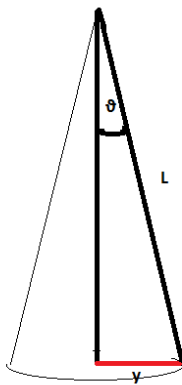
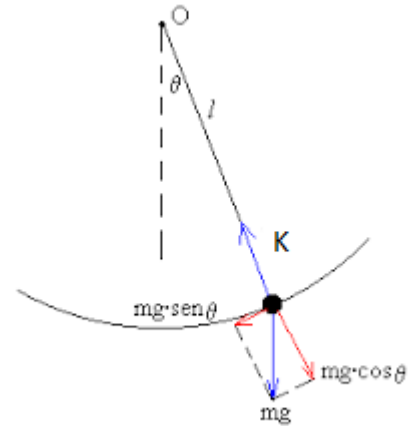

Fonálinga

Hosszú, elhanyagolható tömegű fonálon pontszerű test függ. Kis kitérés melletti mozgását ingamozgásnak hívjuk, a kötélt-test rendszert pedig fonálingának, vagy matematikai ingának. Vizsgáljuk a mozgást, keressük a testre ható erők eredőjét kis kitérések mellett! ($\vartheta < 10^\circ$)

A testre ható nehézségi erőt bontsuk fel sugárirányú és érintőirányú komponensekre! Így a testre ható erők eredőjének sugárirányú összetevője $K - mg \cos\vartheta$ nagyságú, ahol ϑ a kötélt függőlegessel bezárt szöge. Ez a sebességre merőleges összetevő a sebesség irányának megváltozását okozza. Ha kitérés kicsi, a körívnek csak kis hányada, az irányváltozás nem jelentős, vagyis ez a komponens kicsi, elhanyagolható. (K körülbelül akkora, mint $mg \cos\vartheta$)

Az érintőirányú komponens $mg \sin\vartheta$, ha a kötélerő és a nehézségi erő sugárirányú komponense kiegyenlítik egymást, ez lesz a testre ható összes erők eredője. $F_e = mg \sin\vartheta$.

Ha a kitérés kicsi, a test által bejárt körív hossza gyakorlatilag megegyezik a hozzá tartozó szelő hosszával. Ezt kihasználva, a $\sin\vartheta$ tagot derékszögű háromszögben vizsgálva, arra y/L adódik, ahol y az egyensúlyi helytől (függőleges helyzet) való kitérés nagysága, L a kötélt hossza. Ezt az eredőerőre fent kapott összefüggésbe helyettesítve, az ingára ható erők eredője:

$$F_e = \frac{mg}{L}y,$$

vagyis egyenesen arányos a kitéréssel, iránya pedig azzal ellentétes. Ebből az következik, hogy a fonálinga mozgása harmonikus rezgőmozgás.

A mozgás periódusideje a rugón függő testhez hasonlóan a dinamika alapegyenletéből levezethető, erre

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$$

adódik, vagyis csak az inga hosszától (és g -től) függ.

Az inga mozgását az [itt](#) található szimulációban vizsgálhatod.